

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา

6.1 การศึกษาพฤติกรรมกวางผาในสภาพทรงเลี้ยงแบบกึ่งธรรมชาติ

พฤติกรรมมีสองประเภทคือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับตัวเอง และพฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมที่เกี่ยวกับตัวเองหรือพฤติกรรมส่วนตัวได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกิน คือ การกินอาหาร การกินน้ำ และการเคี้ยวเอื้อง พฤติกรรมการจับถ่าย คือ ถ่ายอุจจาระ และปัสสาวะ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวได้แก่ การเดิน การวิ่ง การควบ และการกระโดด พฤติกรรมการพักผ่อนได้แก่การยืนพัก การนอนพักและการนอนหลับ ส่วนพฤติกรรมการทำให้สบายตัว ได้แก่ การเกา การเลียตามส่วนต่างๆของร่างกาย การสะบัดหัว กระดิกหู การโก่งตัว เป็นต้น

พฤติกรรมส่วนตัวที่แสดงออกในรอบวันของกวางผาในสถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าอมก๋อยได้แก่การพักผ่อน และการเคี้ยวเอื้องในช่วงเช้านี้แล้วจึงเริ่มออกเดินหาอาหารเมื่อพระอาทิตย์ขึ้น ระหว่างนี้มีการจับถ่ายอุจจาระและปัสสาวะ การกินอาหารดำเนินไปจนช่วงสายเมื่ออากาศเริ่มร้อน กวางผาจะหลบเข้าหาที่กำบังเพื่อพักผ่อน แล้วจึงเริ่มออกเดินหาอาหารอีกในช่วงเย็นไปจนถึงค่ำ

พฤติกรรมทางสังคมได้แก่ ความก้าวร้าว การยอมแพ้ การฝนเขา การระงับภัยและการเตือนภัย พฤติกรรมการเกี้ยว การผสมพันธุ์ การเลี้ยงลูก กวางผาเพศผู้มีความก้าวร้าวสูงกว่าเพศเมีย และฝนเขามากกว่าเพศเมีย พฤติกรรมการเลี้ยงลูกพบในกวางผาเพศเมียเท่านั้น แม้กวางผามีพฤติกรรมการซ่อนลูกไว้ในที่ปลอดภัย

6.2 การสำรวจถิ่นที่อยู่อาศัยของกวางผาบนดอยม่อนจอง

ดอยม่อนจองเป็นภูเขาสูงชัน ตั้งแต่ 1,400 – 1,934 เมตร จากระดับน้ำทะเล ด้านทิศตะวันออกเป็นป่าดิบเขาเรือนยอดของพรรณไม้อยู่ชิดกันได้แก่ดาหิบทอง ก่อหุ้มเป็นต้น ไม้พื้นล่างเป็นไม้ที่ทนร่มได้ดี มีพืชที่เป็นอาหารของกวางผาน้อย กวางผามักหากินบริเวณทุ่งหญ้าซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันต่ำเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากอาหารของกวางผาคือพืชจำพวกหญ้า ส่วนบริเวณผาหินหรือลานหินที่มีบริเวณติดต่อกับทุ่งหญ้ามักมีความลาดชันสูง ทางลาดเขาด้านทิศตะวันตกนั้น กวางผาใช้เป็นที่พักผ่อนและหลบภัย ด้านล่างของดอยม่อนจองมีลำน้ำห้วยไม้หกที่มีน้ำไหลตลอดปี และลำน้ำสาขาของห้วยอมลอมปริมาณน้ำลดลงมากในฤดูแล้ง มีโป่งน้ำซับเป็นแหล่งน้ำสำหรับสัตว์ที่

แห้งไปในฤดูแล้ง พบรอยเท้า และมูลสัตว์หลายชนิด เช่น กวางผา เลียงผา ช้างป่า วัวควาย หมูป่า
อีเห็น

การสัมภาษณ์ประชาชนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ยังมีการล่าสัตว์อยู่สม่ำเสมอ
แต่ใช้เวลาในการตามหามากขึ้นกว่าสมัยก่อนสัตว์ป่าที่ล่าได้ใช้เป็นอาหาร และนำไปขาย

6.3 การวิเคราะห์ถิ่นที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของกวางผาด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ข้อมูลจากการสำรวจถิ่นที่อยู่อาศัย และข้อมูลเอกสารต่างๆ นำมาวิเคราะห์ด้วย
โปรแกรม Arc/View 3.3 โดยการซ้อนทับ (over lay) สามารถสรุปปัจจัยที่แสดงถึงถิ่นที่อยู่อาศัย
ของคอยม่อนจองได้ดังนี้

ปัจจัยด้านกายภาพ

- ความสูงของคอยม่อนจองมีความสูงตั้งแต่ 1,400 เมตรจากระดับน้ำทะเลขึ้นไป
- ลักษณะพื้นที่หากินเป็นทุ่งหญ้า
- ลักษณะที่หลบภัยเป็นที่ลาดชันสูง

ปัจจัยด้านมนุษย์

- ไม่อยู่ในบริเวณที่มีกิจกรรมมนุษย์อันได้แก่การท่องเที่ยวในช่วงท่องเที่ยวซึ่งตรงกับฤดู
ผสมพันธุ์